

TARIM VE ORMANCILIK MAKİNELERİ SEKTÖR NOTU

Tarım makineleri sektörü tarıma hizmet eden makinelerin ve ekipmanların üretimini, ticaretini ve tüketimini kapsayan reel sektöre ait bir sanayi sektörüdür. Sektörde üretilen tarım makinelerinin tümü ve traktörlerin hemen hepsi tarımsal üretim faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

İşletme yapıları ve üretim özelliklerine bağlı olarak, sektör istihdamında ağırlık tarım makineleri işkolunda oluşurken, üretim ve ihracat değerinin büyük bölümü traktör işkolunda sağlanmaktadır.

Tarımsal mekanizasyon araçları olarak da adlandırılan bu ürünler tarımsal üretimde işgücü verimliliğini artıran, maliyetleri düşüren, modern üretim teknolojilerinin kullanılmasını ve işlemlerin zamanında, ihtiyaçlara uygun şekilde yapılmasını sağlayarak ürün kalitesini ve verimini artıran, çok önemli tarımsal üretim girdileridir.

Türk tarım makineleri imalat sanayiinin ürün yelpazesi içinde yer alan ürünler: Tarım traktörleri, biçerdöverler, tek akslı motorlu çapalar (motokültörler), motorlu biçme makineleri, toprak işleme ve tohum yatağı hazırlama makine ve ekipmanları, ekim, dikim makine ve ekipmanları, gübreleme makineleri, bitki koruma ve sulama için araç ve donanımlar, hasat makineleri ve ekipmanları, ürün harmanlama, kurutma, savurma, temizleme, sınıflandırma, işleme için makine ve ekipmanlar; hayvansal üretim için makine ve ekipmanlar, tarla ve bahçe üretimi için diğer makine ve ekipmanlardır.

Tarım Bakanlığı kayıtlarına göre sektörde 1020 adet imalatçı (2007 kayıtları) görülmesine rağmen bunların yarısından fazlası, birkaç kişi istihdam eden atölye niteliğinde, son derece küçük işletmelerdir. Yaklaşık 400 adedi kabul edilebilecek ölçekte ve normlarda tarım makineleri imalatçısı ve ithalatçısı ile birlikte 30'un üzerinde firma, 40'ın üzerinde marka ile sektörde faaliyet göstermektedir. Traktör sektöründe 5 firma orta ve yüksek miktarlarda üretim yaparken bir firma küçük güçte bahçe tipi traktör imal etmektedir.

Tarım Makineleri İmalat Sanayii, tarımsal üretimin tohum, gübre, su v.b. girdileri arasında yer alan ve uygulanan üretim teknolojisinin düzeyi oranında önemi artan tarımsal mekanizasyon girdisi için gerekli güç kaynağı, makine ve ekipmanların üretildiği bir sektördür. Tarım sektöründe ortaya çıkan olumlu ya da olumsuz gelişmeler doğrudan tarım alet ve makineleri imalat sanayiine yansımakta, bu sektördeki olgular da dolaylı biçimde tarım sektörünü etkilemektedir.

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

1.1. İHRACAT

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Bölümü verilerine göre, 2007 yılında 42,8 milyar \$ olan sektör ihracatı %31,5 oranında artış göstererek 2008 yılında 56,3 milyar \$ değerine ulaşmıştır.

Tarım ve Ormancılık Makineleri İhracatında Başlıca Ülkeler (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA	ÜLKE	2007 \$	2008 \$	Değişim % 2007/08
1	ALMANYA	8.764.948.000	11.658.945.000	33,0
2	A.B.D.	6.811.292.611	9.021.009.915	32,4
3	İTALYA	4.698.228.654	5.883.475.905	25,2
4	FRANSA	2.993.121.419	3.744.449.815	25,1
5	Ç.H.C.	1.457.411.281	2.545.150.075	74,6
6	İNGİLTERE	2.382.167.849	2.483.759.716	4,3
7	BELÇİKA	1.743.389.051	2.377.156.181	36,4
8	JAPONYA	1.929.124.777	2.362.475.902	22,5
9	HOLLANDA	1.927.443.596	2.139.153.309	11,0
10	AVUSTURYA	1.225.029.150	2.004.286.192	63,6
	DİĞER	8.885.650.882	12.070.959.461	35,8
	TOPLAM	42.817.807.270	56.290.821.471	31,5

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2007 yılında tüm ülkelere yapılan ihracat değeri bazında ilk sırada yer alan Almanya, 2008 yılında ihracatını %33 artırarak 11,7 milyar \$ seviyesine yükseltmiş ve konumunu korumuştur. Bu ülkeyi 9 milyar \$ ile A.B.D. ve 5,9 milyar \$ ile İtalya takip etmiştir. Tarım ve ormancılık makineleri ihraç eden ilk 10 ülke arasında en fazla ihracat artışını %74,6 ile Çin Halk Cumhuriyeti göstermiş olup düşüş yaşayan ülke olmamıştır.

2008 yılında gerçekleştirdiği 379,7 milyon \$ ihracat ile sektörün dünya ihracatından %0,67 pay alan ülkemiz sıralamada 19. konuma yerleşmiştir.

G.T.İ.P. Bazında Dünya Tarım ve Ormancılık Makineleri İhracatı

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007 \$	2008 \$	Değişim % 2007/08
8424.81	Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar	1.962.216.558	2.829.450.847	44,2
8432	Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	5.157.048.589	6.681.291.314	29,6
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	14.111.379.584	18.489.837.667	31,0
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	4.737.051.917	5.110.616.283	7,9
8478	Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar	1.115.242.415	1.164.972.865	4,5
8701.10	Motokültörler	230.722.115	284.738.112	23,4
8701.90	Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler	15.002.501.968	21.100.277.707	40,6
8716.20	Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar	501.644.124	629.636.676	25,5
	TOPLAM	42.817.807.270	56.290.821.471	31,5

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2007 ve 2008 yıllarında, G.T.İ.P bazında dünya ihracatında, 8401.90 pozisyonunda tanımlı “Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler” grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

1.2. İTHALAT

2007 yılında 39,4 milyar \$ olan toplam sektör ithalatı %20,6 oranında artış göstererek 2008 yılında 47,5 milyar \$ değerine ulaşmıştır.

Tarım ve Ormancılık Makineleri İthalatında Başlıca Ülkeler (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA	ÜLKE	2007 \$	2008 \$	Değişim % 2007/08
1	A.B.D.	5.029.912.665	5.789.706.229	15,1
2	FRANSA	3.666.646.198	4.576.165.159	24,8
3	ALMANYA	2.954.656.000	4.007.669.000	35,6
4	RUSYA	2.396.158.943	3.514.773.633	46,7
5	KANADA	2.373.847.818	2.968.746.999	25,1
6	İNGİLTERE	2.330.992.114	2.766.489.880	18,7
7	BELÇİKA	1.464.905.351	2.040.491.173	39,3
8	HOLLANDA	1.231.040.378	1.528.838.281	24,2
9	DANİMARKA	1.146.332.349	1.361.692.233	18,8
10	AVUSTRALYA	868.789.030	1.350.326.703	55,4
	DİĞER	15.914.929.783	17.604.052.525	10,6
	TOPLAM	39.378.210.629	47.508.951.815	20,6

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2008 yılında sektör ithalatı %15,1 artarak 5,8 milyar \$'a yaklaşan A.B.D., dünya sıralamasında lider konumunu korumuştur. A.B.D.'yi 4,6 milyar \$ ile Fransa ve 4 milyar \$ ile Almanya izlemiştir.

2008 yılında, dünya ithalatında önemli ülkelerde yaşanan değişimler incelendiğinde; %55,4 ile Avustralya'nın en fazla artış kaydeden ülkeler arasında ilk sırada yer aldığı ve bu ülkeyi Rusya(%46,7) ile Belçika'nın (%39,3) takip ettiği görülmektedir. Bu ülkeler arasında ithalatında düşüş kaydedilen ülke olmamıştır.

2008 yılı sektör ithalatında önemli ülkeler sıralamasında 32. konumda bulunan Türkiye, 379,9 milyon \$ değerinde ithalat gerçekleştirerek, dünya geneli ithalattan %0,8 pay almıştır. Türkiye, sektörün global ithalatında ihracata kıyasla daha fazla paya sahiptir.

G.T.İ.P. Bazında Dünya Tarım ve Ormancılık Makineleri İthalatı

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2007 \$	2008 \$	Değişim % 2007/08
8424.81	Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar	1.407.739.512	2.027.874.145	44,1
8432	Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	4.641.426.558	6.034.138.180	30,0

8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	13.072.874.669	16.201.595.259	23,9
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	3.887.096.128	4.272.336.097	9,9
8478	Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar	1.009.016.742	1.104.627.688	9,5
8701.10	Motokültörler	147.881.902	183.420.640	24,0
8701.90	Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler	14.803.408.694	17.205.737.253	16,2
8716.20	Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar	408.766.424	479.222.553	17,2
	TOPLAM	39.378.210.629	47.508.951.815	20,6

Kaynak: BM İstatistik Bölümü

2007 ve 2008 yıllarında G.T.İ.P bazında dünya ithalatında 8701.90 pozisyonunda tanımlı “Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler” grubunun ilk sırada, 8433 pozisyonunda tanımlı “Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları”nın ise ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.

2008 yılında, ithalat değeri %44,1 artarak 2 milyar \$’ı aşan 8424.81 pozisyonunda tanımlı “Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar” grubu, dünya geneli ithalatında artış bazında ilk sırada yer almıştır.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE’DEKİ DURUMU

2.1. İHRACAT

2007 yılında 274 milyon \$ ihracat gerçekleştiren sektör, 2008 yılında genel makine ve aksamaları ihracat artış oranının (%18,2) üzerinde bir performans sergileyerek ihracatını %38,6 oranında artırmış ve 379,7 milyon \$ seviyesine yükseltmiştir.

Türkiye’nin 2008 yılındaki sektör ihracatı ürün bazında incelendiğinde, 221,5 milyon \$ ile birinci sırada “Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler” kaleminin yer aldığı, bu ürünü 52,4 milyon \$ ile “Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar” ve 51,7 milyon \$ ile “Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları” grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye’nin G.T.İ.P Bazında Tarım ve Ormancılık Makineleri İhracatı \$

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2006	2007	2008	Değişim % (2007/08)
8424.81	Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar	5.352.840	5.307.057	6.838.700	28,9
8432	Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	28.669.413	45.846.490	52.435.598	14,4
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	21.797.014	29.602.266	51.729.779	74,7
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	13.026.128	25.562.612	31.336.888	22,6

8478	Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar	426.847	791.179	9.911.247	1152,7
8701.10	Motokültörler	2.727.932	2.812.628	3.085.138	9,7
8701.90	Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler	147.902.894	159.501.026	221.535.150	38,9
8716.20	Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar	1.452.410	4.568.513	2.803.595	-38,6
	TOPLAM	221.355.478	273.991.771	379.676.095	38,6

Kaynak: TÜİK

2007-2008 yılları Ocak-Aralık döneminde ihracat artış oranı açısından, ilk sırada %1152,7 ile “Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar” kalemi yer almış, bu kalemi %74,7 ile “Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları” ve %38,9 artış oranı ile “Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler” takip etmiştir.

Aynı dönemde ihracatında düşüş kaydedilen tek kalem ise “Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar”(%38,6) olmuştur.

Ülkelere Göre Sektör İhracatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA	ÜLKE ADI	2006	2007	2008	Değişim % (2007/08)
1	A.B.D.	39.052.941	36.397.094	106.111.854	191,5
2	FAS	18.033.596	27.845.240	25.084.980	-9,9
3	FRANSA	8.895.729	15.193.744	19.070.284	25,5
4	İTALYA	6.433.150	7.488.217	16.564.360	121,2
5	BULGARİSTAN	5.718.167	10.573.944	16.250.249	53,7
6	GÜNEY AFRİKA CUM.	8.250.872	16.989.790	12.716.090	-25,2
7	SUDAN	23.772.863	12.024.976	12.450.370	3,5
8	MEKSİKA	5.033.108	5.943.809	9.292.104	56,3
9	ROMANYA	6.048.019	7.240.399	9.047.129	25,0
10	AZERBAJCAN-NAHÇ.	4.169.047	5.567.624	8.406.788	51,0
11	AVUSTRALYA	7.959.873	9.333.231	8.371.873	-10,3
12	IRAK	1.990.908	5.589.714	7.606.744	36,1
13	ÖZBEKİSTAN	7.370.613	1.753.842	7.001.428	299,2
14	İRAN	3.064.212	6.794.664	6.226.544	-8,4
15	RUSYA FEDERASYONU	1.661.819	5.879.224	5.930.374	0,9
16	ŞİLİ	2.006.258	3.058.840	5.645.288	84,6
17	YUNANİSTAN	3.118.898	3.677.909	5.278.744	43,5
18	POLONYA	195.742	249.214	5.194.420	1984,3
19	MALEZYA	2.403.589	4.404.712	4.924.615	11,8
20	ARJANTİN	36.828	646.374	4.448.129	588,2
	DİĞER	66.139.246	87.339.210	84.053.728	-3,8
	TOPLAM	221.355.478	273.991.771	379.676.095	38,6

Kaynak: TÜİK

2008 yılı tarım ve ormancılık makineleri ihracatımızda, sektörün en büyük ithalatçısı olan A.B.D.’nin 106,1 milyon \$ ile birinci konumda yer aldığı, bu ülkeyi 25 milyon \$ ile Fas ve 19 milyon \$ ile Fransa’nın takip ettiği görülmektedir. Her geçen yıl ihracat değerini artıran sektör, 2008 yılında (serbest bölgeler dahil olmak üzere) 121 ülkeye ürün ihraç etmiştir.

2008 yılında sektör ihracatımızda en büyük payı alan ilk 20 ülke arasında ihracat artışı esas alındığında; yaklaşık 21 kat artış ile Polonya'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu ülkeyi %588 artış oranı ile Arjantin ve %299 artış oranı ile Özbekistan takip etmiştir. Söz konusu dönemde ihracatımızda en büyük düşüş ise Güney Afrika'da(%25,2) gerçekleşmiştir.

2.2. İTHALAT

2007 yılında 443,6 milyon \$ değerinde sektör ürünü ithal eden ülkemiz, 2008 yılında genel makine ve aksamları ithalatımız ihmal edilebilecek düzeyde artış(%0,2) göstermesine rağmen 379,9 milyon \$ seviyesine gerilemiş ve düşüş oranı %14,3 olarak kaydedilmiştir.

Türkiye'nin 2008 yılında ithal ettiği Tarım ve Ormancılık Makineleri, G.T.İ.P. bazında incelendiğinde; 161,9 milyon \$ ile birinci sırada "Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler" kaleminin yer aldığı, bu ürünü 110 milyon \$ ile "Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları" ve 42,9 milyon \$ ile "Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar" grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye'nin G.T.İ.P. Bazında Tarım ve Ormancılık Makineleri İthalatı \$

G.T.İ.P.	G.T.İ.P. TANIMI	2006	2007	2008	Değişim % (2007/08)
8424.81	Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar	20.804.712	32.321.616	42.858.762	32,6
8432	Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	15.046.217	17.290.363	26.870.129	55,4
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	224.952.449	185.916.498	110.034.952	-40,8
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	11.115.079	17.961.467	20.635.811	14,9
8478	Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar	35.528.569	40.886.607	16.646.683	-59,3
8701.10	Motokültörler	0	178.032	691.367	288,3
8701.90	Zirai traktörler ve ormancılıkta kullanılan traktörler	210.551.222	148.994.007	161.915.475	8,7
8716.20	Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar	176.567	32.360	290.635	798,1
	TOPLAM	518.174.815	443.580.950	379.943.814	-14,3

Kaynak: TÜİK Verileri

2008 yılı Ocak-Aralık döneminde ithalat artış oranı açısından, ilk sırada %798 ile "Tarımda kullanılmaya mahsus römork ve yarı römorklar" kalemi yer almış, bu kalemi %288,3 ile "Motokültörler" ve %55,4 artış oranı ile "Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar" takip etmiştir. Aynı dönemde ithalatında en büyük düşüş kaydedilen kalem "Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar" (%59,3) olmuştur.

Ülkelere Göre Sektör İthalatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA	ÜLKE ADI	2006	2007	2008	Değişim % (2007/08)
1	İTALYA	171.223.286	127.948.309	130.865.444	2,3
2	ALMANYA	55.143.250	53.571.896	40.557.538	-24,3
3	İSRAİL	6.558.622	15.383.304	22.150.036	44,0
4	A.B.D.	65.994.628	69.075.075	19.322.740	-72,0
5	POLONYA	24.036.634	25.661.074	19.281.146	-24,9
6	MEKSİKA	15.591.601	12.905.863	18.737.762	45,2
7	İNGİLTERE	36.176.409	27.557.799	15.754.834	-42,8
8	BELÇİKA	40.985.448	24.549.493	15.605.596	-36,4
9	ÇİN HALK CUMHUR.	4.414.291	9.718.991	13.542.012	39,3
10	HOLLANDA	7.222.222	9.991.434	13.072.075	30,8
11	HİNDİSTAN	13.955.356	15.279.929	10.676.484	-30,1
12	AVUSTURYA	4.035.495	6.003.620	10.642.916	77,3
13	GÜNEY KORE CUM.	4.387.937	1.902.749	10.343.693	443,6
14	İSPANYA	4.559.490	4.644.587	6.889.089	48,3
15	ÇEK CUMHURİYETİ	1.016.190	4.306.400	6.031.941	40,1
16	FRANSA	27.845.013	12.334.288	6.010.358	-51,3
17	YUNANİSTAN	1.510.833	1.835.994	3.797.397	106,8
18	JAPONYA	1.499.724	165.858	3.172.833	1813,0
19	FİNLANDIYA	17.386.748	1.403.123	1.213.548	-13,5
20	DANİMARKA	788.023	1.261.924	1.195.651	-5,3
	DİĞER	13.843.615	18.079.240	11.080.721	-38,7
	TOPLAM	518.174.815	443.580.950	379.943.814	-14,3

Kaynak:TÜİK

2008 yılında sektör ürünleri ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı İtalya (130,9 milyon \$), Almanya (40,6 milyon \$) ve İsrail(22,2 milyon \$) almıştır.

2008 yılı ithalatımızda artış oranları esas alındığında; 19 kat artış ile Japonya'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Japonya'yı %443,6 artış oranı ile Güney Kore ve %106,8 ile Yunanistan takip etmiştir. En büyük düşüş ise %72,2 ile A.B.D.'de kaydedilmiştir.

DEĞERLENDİRME

Türk tarım makineleri sektörü iç pazarın ihtiyaçlarını karşılamakta ve özellikle son yıllarda sektörün dış rekabete açılmasıyla ihracatta da önemli gelişmeler göstermektedir. İhracat değerindeki artışlar büyük oranda son dönemde gerçekleştirilen modernizasyon ve teknoloji yenileme ve yoğun uluslararası pazarlama çabalarının bir sonucudur. Tüm bu gelişme, sektörün dış ticaret açığının çok hızlı bir şekilde kapanması sonucunu doğurmaktadır.

2008 yılında Türkiye'nin tarım ve ormancılık makineleri sektör ihracatı %38,6 artış, ithalatı ise %14,3 oranında düşüş göstermiştir. Aynı yıl ülkemizin makine ve aksamları sektörünün tamamının gerçekleştirdiği ihracat içinde yaklaşık olarak %3,5, ithalat içinde ise %1,6 pay alan sektörün söz konusu dönemde dış ticaret açığı %99,8 azalmış ve 268 bin \$'a kadar gerilemiştir.

Tarım ve ormancılık makineleri sektörü, tüm makine sektörü bünyesinde bulunan mal grupları bazında 2007 yılına göre en fazla ihracat artışı sağlayan ilk 3 sektör arasında yer almaktadır. İthalat ve ihracatın yapısı incelendiğinde, dış ticaret açığına sebep olan kalemlerin başında "hasat ve harman makineleri" ile "püskürtme ve dağıtma makineleri" geldiği

görülmektedir. Değer bazında ithalat ve ihracatta en başta yer alan “zirai traktörler” kaleminde ise 59,6 milyon \$ fazla verildiği dikkat çekmektedir.

Türkiye ekonomisi için oldukça önem taşıyan bu sektörün başlıca sorunlarının ortadan kalkması için; enerji, hammadde gibi üretim girdileri maliyetleri azaltılmalı, yatırımların finansmanı ve teşviki doğru ve yeterli bir şekilde sağlanmalı, yurt dışı yatırım ve işbirliği imkanları desteklenmeli, firmalarca kalite kontrolü ve standartların yerine getirilmesine özen gösterilmeli, sektör ürünlerine ilişkin uygulamadaki Türk standartlarının AB ile uyumu sağlanmalı, kullanılmış traktör ve tarım ve ormancılıkta kullanılan makinelerin ithalatının azalması sağlanmalıdır. Ayrıca, Türk tarımının yapısal sorunlarından biri olan miras hukuku ile toprakların küçülmesinin önüne geçilmesi tarım sektöründe makine kullanımının artmasını sağlayacaktır.

Türkiye'nin tarımsal nüfusu giderek sanayi ve hizmet sektörlerine kaymaktadır. Tarım nüfusunun rasyonel rakamlara ulaşması ve eğitim düzeyinin artırılması, tarım işletmelerinin verimli çalışması, donanım ve büyüklük olarak AB ortalamasına ulaşması, üretimin ve katma değer artırılması, maliyetlerin düşürülmesi, ürün kalitesinin geliştirilmesi de stratejik amaçlar arasında yer almalıdır.

Kaynaklar

- Türkiye İstatistik Kurumu
- BM İstatistik bölümü
- Tarmakbir Sektör Raporu
- VDMA Tarım Makinaları Birliği 2009 Yılı Ekonomik Raporu